herpy

SKILDPADDER

Spanish Terrapin

Mauremys leprosa

Mauremys leprosa er en dagaktiv, halvt vandlevende skildpadde fra Iberiahalvøen, Sydfrankrig og Nordvestafrika. Skjoldet bliver typisk 12-18 cm langt, og unge dyr har ofte klare gule og røde tegninger. Arten tåler mange slags vand og kræver et stort, filtreret akvarium eller en lukket udendørs dam med solplads og UVB.

Familie: Geoemydidae Tidligere navn: *Emys leprosa; Clemmys leprosa* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**12-21 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**20-30 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Semi-akvatisk**
Biotop	**Vådområde**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**150 × 60 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-28 °C**
Hotspot	**30-35 °C**
Temperatur, nat	**15-20 °C**
Luftfugtighed	**50-80 %**
Vand	**Akvaterrarie** dybde 30-35 cm
Vandtemperatur	**20-26 °C**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter, færdigfoder, planter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**3-16 æg**
Inkubation	**65-75 dage** ved 27-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke vurderet (NE)**

Om arten

Mauremys leprosa er en lille til mellemstor ferskvandsskildpadde. Skjoldet (carapax) er ovalt og lavt, hos unge dyr ofte med røde til orange tegninger, mens ældre dyr bliver ensartet grønbrune. Halsen og hovedet har fine gule striber. Alle mål i teksten er skjoldlængden. De fleste voksne dyr er 12-18 cm, og store hunner kan nå omkring 21 cm. I mange vilde bestande er hovedparten af dyrene under 12 cm.

Artsnavnet *leprosa* er latin for "spedalsk" og hentyder formentlig til det slidte, plettede skjold, som mange ældre dyr har.

Der skelnes mellem to underarter: *M. l. leprosa* fra Iberia og det nordvestlige Afrika og *M. l. saharica* fra de sydlige og østlige dele af Marokko, Algeriet, Tunesien og Libyen. Arten afgiver en ildelugtende afsondring, når den tages op.

Arten er rolig, vandelskende og dagaktiv, og den solbader ofte. I fangenskab er den ikke kræsen, men den kræver et stort anlæg og et filter, der kan klare dens affald. Levetiden er ikke nærmere dokumenteret; 20-30 år er lånt fra beslægtede *Mauremys*-arter.

Udbredelse og levested

Mauremys leprosa lever i det vestlige Middelhavsområde: det sydlige og østlige Spanien og Portugal, det sydlige Frankrig og Nordvestafrika fra Marokko, Algeriet og Tunesien til det vestlige Libyen. *M. l. saharica* findes længst mod syd og øst. Arten er mest talrig i den sydlige halvdel af Iberiahalvøen. Der er også fund fra Vestsahara og Mauretanien, og arten opgives fra flere lande længere sydpå i Vestafrika, bl.a. Niger, Gambia, Benin og muligvis Senegal.

Arten er indført på Mallorca. Kortet viser kun den oprindelige udbredelse.

> **Oprindelig udbredelse:** Spanien, Portugal, Frankrig, Marokko, Algeriet, Tunesien, Libyen, Mauretanien og Vestsahara.

LEVESTED

M. leprosa findes i mange vandtyper: hurtigtstrømmende bjergbække, dybe klippehuller ved bække, damme, søer, kanaler, kunstvandingsgrøfter og brakke kystlaguner. Arten tåler surt, alkalisk og saltholdigt vand og endda kraftig forurening, og den er mindre kræsen end mange andre vandskildpadder.

Om foråret ligger vandtemperaturen i sydspanske bjergbække på 12-16 °C, og vandet er stærkt alkalisk (pH omkring 8). Dyrene soler sig på store sten fra omkring klokken 10 og dykker ved den mindste forstyrrelse ned i tæt vandplantevækst. I Nordafrika tørrer mange damme ud om sommeren, og dyrene går da i sommerhvile i de varmeste måneder, hvor temperaturen kan nå 47 °C. I de nordlige egne går arten i vinterhvile, mens dyr i det sydlige Marokko er aktive hele vinteren.

Kosten består af trådalger, vandplanter og insektlarver, regnorme, snegle, haletudser og små padder, og arten tager gerne ådsler.

Læs mere: Opdræt af haletudser Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

Hold dyret i et akvarium, et stort kar eller en lukket udendørs dam, ikke i et almindeligt terrarie. Vandmængden bestemmer størrelsen: regn med mindst 15 liter vand pr. cm skjoldlængde for det første dyr og 7,5 liter for hvert yderligere, og vanddybden skal være mindst 1,5 gange skjoldlængden. En voksen skildpadde på 18 cm skal altså have mindst 270 liter og mindst 27 cm vand. Boksens mål, 150 × 60 × 60 cm, giver et vandparti på 110 × 60 cm med 35 cm vand (godt 230 liter) og en landdel på 40 × 60 cm. Det er et minimum, og et større anlæg er altid bedre.

Landdelen skal være stor nok til, at hele dyret kommer helt op af vandet og tørrer helt. Byg den som en strandbred eller hylde med en ru rampe og en stor, flad sten som solplads. Lampe og UVB sidder direkte over solpladsen. Kanten omkring landdelen skal være mindst 25 cm høj. En hun skal have en kasse med jord eller sand som æglægningsplads.

Arten er vant til tæt vandplantevækst og dykker for at skjule sig, så giv skjul under vandet af rødder eller sten, som ikke kan flytte sig eller klemme dyret fast, og lad gerne planter vokse i karret. Sten og drivtømmer skal ligge stabilt. Vand er tungt: 270 liter vejer 270 kg, så placér opstillingen på et gulv, der kan bære den.

En udendørs dam er velegnet om sommeren. Dammen skal være helt flugtsikker: hegn, der går mindst 30 cm ned i jorden, og net over toppen mod rovdyr. Arten tåler et bredt temperaturspænd, men den skal tages ind, når vandet bliver koldt om efteråret.

Hold helst ét dyr. Flere hanner kan være indbyrdes aggressive, og hunner kan blive bidt i ansigt og hals under parring.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Solpladsens overflade skal være 30-35 °C, målt med et infrarødt termometer et par timer efter, at lamperne er tændt, og luften i rummet 22-28 °C om dagen. Varmelampen skal sidde i samme afstand fra solpladsen som UVB-røret. Solpladsens temperatur er lånt fra beslægtede *Mauremys*-arter.

Vandets temperatur er ikke dokumenteret for fangenskab; 20-26 °C passer til et middelhavsklima. Et anlæg, der holdes året rundt i et rum eller udenfor, skal ikke komme under 18 °C om vinteren, og om sommeren bør vandet ikke blive varmere end omkring 26 °C. Sæt vandvarmeren på en lav temperatur, så der er en gradient mellem det kølige vand og den varme solplads, og brug en varmer med plastskærm og automatisk sluk.

Om natten slukkes lamperne, og 15-20 °C passer. I naturen går arten i vinterhvile i de nordlige egne, mens dyr i det sydlige Marokko er aktive hele vinteren. Temperatur og varighed for en vinterhvile i fangenskab er ikke dokumenteret, så vinterhvile bør ikke forceres. Holdes dyret over 18 °C hele vinteren, fortsætter det med at æde og være aktivt.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Skildpaddens fugtighed er vandet selv, så luftens relative fugtighed er ikke nærmere dokumenteret for arten; 50-80 % i rummet er rigeligt. Det afgørende er vandets renhed og en landdel, hvor dyret kan tørre helt.

Dyret afgiver sin afføring i vandet, så vandet bliver hurtigt snavset. Brug et kraftigt filter, skift en del af vandet jævnligt, og fjern foderrester med et net efter fodring. Arten tåler dårligt vand bedre end mange andre skildpadder, men det gør det ikke sundt: dårligt vand giver skjold- og hudbetændelser.

VAND OG VANDKVALITET

Vandet er dyrets opholdssted, så det skal være dybt og rent. Vanddybden skal være mindst 1,5 gange skjoldlængden, og 30-35 cm passer til voksne dyr. Temperaturen er 20-26 °C (se Temperatur).

Arten tåler både surt, alkalisk og lettere saltholdigt vand, men tålegrænsen er ikke et mål: i fangenskab skal vandet være rent, uden målbar ammoniak. Vælg et udvendigt tøndefilter, der er beregnet til mindst 2-3 gange vandmængden, og som både filtrerer mekanisk og biologisk. Et UV-C-filter kan holde algevæksten nede og mindske mængden af mikrober i vandet. Skyl filtermediet i vand fra karret, ikke fra hanen, så bakterierne bevares, og brug aldrig sæbe eller kemikalier. Sæt al elektrisk udstyr ved vandet til en fejlstrømsafbryder (HPFI-relæ).

LYS OG UVB

UVB er en nødvendighed. Brug et T5 HO-rør med reflektor over solpladsen, så dyret får UVB, når det tørrer sig. Ferguson-zone 3 og et UV-indeks på 3,0-4,0 på solpladsen er lånt fra tilsvarende solelskende vandskildpadder. Andre steder i opstillingen skal UV-indekset være lavere, så dyret kan vælge. Følg rørets producents anbefaling for afstanden til dyrets ryg.

Plastik og glas stopper UVB helt, og tæt net stopper en stor del, så der må ikke være noget mellem røret og dyret. UVB-rør mister styrke og skal skiftes jævnligt. UVB giver dyret vitamin D3, som skildpadden skal bruge for at optage kalk.

Lyset skal være tændt 11-13 timer i døgnet. Brug ikke farvet lys om natten.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

M. leprosa æder i naturen en blanding af planter og dyr: trådalger, vandplanter, insektlarver, regnorme, snegle, haletudser og små padder, og den tager gerne ådsler. Skildpadden æder i vandet, så kast maden i karret.

I fangenskab kan kosten bestå af færdigfoder til vandskildpadder, snegle, orme, rejer, fisk og grønt. Fodr højst tre dage om ugen: hyppigere fodring giver for hurtig vækst og belaster vandet. Mindst ét måltid om ugen kan være tørret foder, der er lagt i blød i vand med kalk og vitaminer. Foderet suger tilskuddet op, så det ikke skylles af i vandet. Grønt: mælkebøtte, kløver, fuglegræs, løvsalat og andemad kan flyde i karret. Unger har brug for mere animalsk føde end voksne, og dyrene lever i begyndelsen af insektlarver.

Vask planter fra naturen, og brug kun dem, der ikke er sprøjtet og er sikkert bestemt.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

M. leprosa er dagaktiv og sky i naturen: den dykker ved den mindste forstyrrelse, men nysgerrigheden får den ofte til at stikke hovedet op efter et øjeblik. De fleste dyr bryder sig ikke om at blive rørt. Ved håndtering afgiver arten en ildelugtende afsondring. Fodr med en pincet, ikke med fingrene, for arten har et skarpt næb.

Skal dyret løftes, så tag det nedefra med håndfladen og hold skjoldet med begge hænder. Vask hænder før og efter, og lad ikke børn under 5 år håndtere dyret.

Dyret trives fint alene. Hannerne kan være indbyrdes aggressive, og hunner kan få alvorlige bid i ansigt og hals i parringstiden, så par holdes kun i et stort anlæg med skjul og under opsyn. Hold ikke arten sammen med andre arter af slægten, fordi *Mauremys*-arter hybridiserer villigt.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønsforskelle og alder eller størrelse ved kønsmodning er ikke nærmere dokumenteret for arten. Generelt har hanner i slægten en længere og tykkere hale og et let indadbuet bugskjold, og hunnen bliver større. Hos beslægtede *Mauremys*-arter følger kønsmodningen størrelsen, ikke alderen.

PARRING

Parringen foregår normalt under vand, men kan også ske på land. Hunnen kan få alvorlige bid i ansigt og hals, så hun skal holdes under opsyn og have plads til at komme væk. Sæsonen og eventuelle krav om en køligere periode er ikke nærmere dokumenteret for fangenskab.

ÆGLÆGNING OG KULD

En hun lægger typisk 5-10 æg pr. kuld, lidt flere end den nærtstående *Mauremys caspica*, og store hunner kan lægge op til 16. Æggene måler cirka 36 × 22 mm, og store hunner lægger større æg. Antal kuld pr. år og interval er ikke dokumenteret. Giv hunnen en kasse med jord eller sand på landdelen, også når hun holdes alene, så hun har et sted at grave.

INKUBATION

Æggene ruges ved 27-30 °C og 75-90 % luftfugtighed i et substrat med medium til høj fugtighed. Ved disse temperaturer klækker de efter 65-75 dage. Om kønnet afhænger af temperaturen, er ikke dokumenteret for arten.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er i begyndelsen kødædende og æder først og fremmest insektlarver. Giv dem vand med skjul, en solplads og animalsk føde, og gå gradvist over til færdigfoder og grønt. Unger skal have en solplads, de let kan komme op på. Holdes flere unger sammen, skal de være lige store, og alle skal have foder.

Sundhed og typiske fejl

Skildpadder skjuler sygdom, så vær opmærksom på ændringer. Vej og mål dyret en gang om måneden og før en logbog over vægt, appetit og adfærd. Et pludseligt vægttab er ofte det første tegn på sygdom.

Typiske problemer og fejl i pasningen: - Dårlig vandkvalitet: giver skjold-, hud- og ørebetændelser. - Skjoldråd, hvis dyret ikke kan komme helt op af vandet og tørre. - Mangel på UVB eller kalk: giver knoglesygdom med blødt, misdannet skjold og slaphed. - Overfodring: giver for hurtig vækst og belaster vandet. - Parasitter: få en afføringsprøve undersøgt hos en dyrlæge, når dyret er nyt.

Alle krybdyr kan være symptomfrie bærere af Salmonella og smitte mennesker. Vask hænder før og efter kontakt med dyret, vand og udstyr, og lad ikke børn under 5 år håndtere dyret. Efter et bid skal såret skylles under rindende vand i omkring fem minutter og rengøres med mild sæbe; søg læge ved dybe, blødende eller betændte sår.

Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser, har åben mund eller virker sløvt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.